

บทคัดย่อ

งานศึกษานี้สนใจวิธีการจัดการกับร่างกายที่ “แก่” ของผู้สูงอายุ โดยพูดคุยและสังเกตการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับพื้นที่และเวลา โดยศึกษาเปรียบเทียบผู้สูงอายุเชื้อสายจีนและผู้สูงอายุมลายูมุสลิมที่อาศัยอยู่ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ความรู้เกี่ยวกับร่างกายที่ “แก่” เป็นประสบการณ์ตรงของแต่ละคน ผู้สูงอายุแต่ละคนมีวิธีอยู่กับความเสื่อม ความถดถอยของตนเองต่างกัน ผู้สูงอายุทั้งสองกลุ่มตระหนักถึงความ “เสื่อม” และเปราะบางของร่างกายตนเอง ผู้สูงอายุที่แม้ว่ามีอายุเท่ากัน แต่ความรู้สึก “แก่” ไม่เหมือนกัน เพราะแต่ละคนมีวิธีจัดการกับร่างกาย แก่ไข รับผิดชอบต่อเปลี่ยนแปลงและใช้ร่างกายต่างกัน เนื่องจากเคยชินกับการฝึกฝนร่างกายมาต่างกัน ร่างกายของผู้สูงอายุในปัจจุบัน เกิดจากการใช้ร่างกายในอดีต และเกี่ยวข้องกับพื้นที่ในชีวิตประจำวัน ผู้สูงอายุมองพื้นที่เดิมที่เคยใช้ชีวิตในวัยหนุ่มสาวกลายเป็นพื้นที่เสี่ยง เพราะร่างกายตนถดถอยลงตามธรรมชาติ การเลือกจัดการกับร่างกายหรือพื้นที่จึงขึ้นอยู่กับความคุ้นชินและการให้ความสำคัญกับกิจกรรมและการให้คุณค่ากับสิ่งต่าง ๆ ในบ้านปลายชีวิต ผู้สูงอายุทั้งสองกลุ่มจัดการกับร่างกายและจัดพื้นที่ให้เหมาะกับตนเอง เพื่อความปลอดภัยและลดความเสี่ยง ผู้สูงอายุจีนใช้เวลาช่วงบั้นปลายชีวิตในการดูแลร่างกาย ปรับร่างกายด้วยการเคลื่อนไหวร่างกาย ใส่ใจการกินอาหาร เลือกทำกิจกรรมนอกร้านในเวลาเช้าและกลางวัน หลีกเลี่ยงการเดินทางเวลาค่ำ และรวมกลุ่มสร้างพื้นที่ความสัมพันธ์ใหม่ ส่วนผู้สูงอายุมุสลิม ปรับพื้นที่ภายในบ้านให้เหมาะกับร่างกายปัจจุบันเพื่อลดการเคลื่อนไหวร่างกาย จัดพื้นที่ในบ้านเพื่อให้ “ถูกมองเห็น” และรู้สึกปลอดภัย ขณะเดียวกันก็จำกัดการเคลื่อนไหวร่างกายของผู้สูงอายุด้วย นอกจากนี้ยังควบคุมผู้อื่นไปพร้อมกัน จะเห็นได้ว่า วิธีจัดการกับร่างกายที่ “แก่” สัมพันธ์กับโลกทัศน์ที่มีต่อร่างกายและชีวิต และมีส่วนกำหนดนิยามร่างกายที่ “แก่” ในแต่ละวัฒนธรรม